



## METODICKÝ POKYN č. MP-L004-02

### Zajištění duchovní péče ve FNOL

**5. vydání ze dne: 1. 9. 2023**

**Verze: 1**

**Účinnost od: 1. 9. 2023**

**Skartační znak: A**

**Stupeň důvěrnosti: N1**

|                | Jméno                            | Funkce                           | Datum | Podpis |
|----------------|----------------------------------|----------------------------------|-------|--------|
| Odborný garant | Ing. Bc. Andrea Drobiličová, MHA | náměstek nelékařských oborů      |       |        |
|                | Mgr. Marie Maňáková, MA.         | koordinátor nemocničních kaplanů |       |        |
| Schválil       | Ing. Bc. Andrea Drobiličová, MHA | náměstek nelékařských oborů      |       |        |



## 1 ÚVODNÍ USTANOVENÍ

### 1.1 Účel

- 1.1.1 Účelem tohoto metodického pokynu je stanovit pravidla pro zajištění a poskytování péče v existenciálních, duchovních (= spirituálních) a náboženských potřebách pacientů při pobytu ve Fakultní nemocnici Olomouc, popř. jejich příbuzných, eventuálně zdravotnického personálu.

### 1.2 Závaznost

- 1.2.1 Tento metodický pokyn je závazný pro všechny zdravotnické pracovníky – lékaře i nelékaře, a nemocniční kaplany a jejich spolupracovníky (duchovní, akolyty, dobrovolníky v duchovní péči), kteří zajišťují duchovní péči ve Fakultní nemocnici Olomouc.

### 1.3 Správa normy

- 1.3.1 Správa normy se řídí směrnicí Sm-G001 Vznik a řízení organizačních norem.

## 2 VYMEZENÍ POJMŮ

### 2.1 Zkratky

|             |                                            |
|-------------|--------------------------------------------|
| <b>ČBK</b>  | Česká biskupská konference                 |
| <b>ERC</b>  | Ekumenická rada církví                     |
| <b>FNOL</b> | Fakultní nemocnice Olomouc                 |
| <b>MP</b>   | Metodický pokyn                            |
| <b>MZČR</b> | Ministerstvo zdravotnictví České republiky |
| <b>NK</b>   | Nemocniční kaplan                          |
| <b>NLZP</b> | Nelékařský zdravotnický pracovník          |
| <b>OG</b>   | Odborný garant                             |
| <b>ON</b>   | Organizační norma                          |
| <b>ZdP</b>  | Zdravotnické pracoviště                    |

### 2.2 Definice

- 2.2.1 Ošetřovatelství sleduje holistickou koncepci, která přistupuje k lidské osobě jako celku v její bio-psycho-sociálně-spirituální jednotě.
- 2.2.2 Duchovní péče sleduje péči o duchovní dimenzi člověka a spočívá v saturaci jeho existenciálních, duchovních a náboženských potřeb. Je poskytována s respektem k lidské důstojnosti a jedinečnosti člověka a se zřetelem a podporou jeho spirituality, kultury či filozofie. Prostřednictvím doprovázení v obtížích, nemoci, utrpení či umírání podporuje lidsky důstojné zvládnutí situace, včetně smrti.
- 2.2.3 Duchovní péče je dostupná hospitalizovaným i ambulantním pacientům FNOL, jejich příbuzným, pozůstalým, popř. zaměstnancům FNOL.

### 2.3 Odborné funkce

- 2.3.1 Koordinátor nemocničních kaplanů v rámci organizačního zajištění při poskytování duchovní péče řídí práci nemocničních kaplanů, duchovních, akolytů a dobrovolníků v duchovní péči.



Koordinátor nemocničních kaplanů je jmenován náměstkyní nelékařských oborů, na základě smlouvy Arcibiskupství olomouckého a FNOL.

- 2.3.2 Nemocniční kaplan (muž nebo žena) poskytuje duchovní péči všem pacientům, členům registrovaných církví a náboženských společností v České republice, lidem bez vyznání a příslušnosti k některé z církví a náboženských společností, kteří o tuto službu projeví zájem.
- 2.3.3 Dobrovolník v duchovní péči ve FNOL se ve svém volném čase pod vedením nemocničního kaplana podílí na duchovní péči na základě pověření daného svou církví.
- 2.3.4 Akolyta ve FNOL přináší svaté přijímání nemocným – katolickým věřícím, kteří o ně projeví zájem, dle pokynů nemocničního kaplana a na základě pověření od biskupa.

## 3 VLASTNÍ TEXT

### 3.1 Kvalifikační požadavky na osobu nemocničního kaplana

3.1.1 Funkci NK může vykonávat zaměstnanec FNOL na základě:

- a) pověření vlastní církví,
- b) ukončeného vysokoškolského vzdělání:
  - prioritě v magisterském stupni v teologickém studijním programu spadajícím pod oblast vzdělávání filozofie, religionistika a teologie
  - nebo v bakalářském stupni v teologickém studijním programu a zároveň magisterském stupni ve filozofickém nebo religionistickém studijním programu spadajícím pod oblast vzdělávání filozofie, religionistika a teologie
  - nebo v bakalářském stupni v teologickém studijním programu a zároveň magisterském stupni ve studijním programu spadajícím alespoň pod jednu z těchto oblastí vzdělávání: farmacie, neučitelská pedagogika, psychologie, sociální práce, učitelství, veterinární lékařství, veterinární hygiena, všeobecné lékařství a zubní lékařství, zdravotnické obory,
- c) absolvování specializovaného kurzu „Nemocniční kaplan“,
- d) absolvované praxe v obecné pastorači min. v délce 3 roky.

3.1.2 Vstupní proškolení

- a) Nově nastupující NK absolvuje vstupní školení pro nové zaměstnance a je mu přidělena identifikační karta a OOPP.
- b) Nově nastupující NK je koordinátorem nemocničních kaplanů seznámen s provozem FNOL a s dalšími náležitostmi služby nemocničního kaplana ve FNOL. U koordinátora nemocničních kaplanů jsou dostupné záznamy o proškolení NK.
- c) NK, který je zaměstnancem FNOL, je povinen se seznamovat s právními předpisy a ON FNOL uvedených na Altus Portal. Odpovědnost za seznámení/proškolení s ON nese koordinátor nemocničních kaplanů, který záznamy o seznámení/proškolení s ON uchovává.
- d) Koordinátor nemocničních kaplanů je s provozem FNOL proškolen náměstkyní nelékařských oborů.

### 3.2 Zajištění duchovní péče ve FNOL

3.2.1 Každý pacient hospitalizovaný ve FNOL je seznámen NLZP s možností a nabídkou duchovní péče formou vstupní informace při příjmu k hospitalizaci, dále pomocí informací uvedených v pokynech (Fm-L009-003-POKYN-023 Informace pro pacienty – Duchovní péče ve FNOL, Fm-L009-003-POKYN-048 Informace pro pacienty PSY – Duchovní péče ve FNOL), které jsou umístěny na jednotlivých klinikách, na pokojích pacientů, v ambulancích a čekárnách.



## Zajištění duchovní péče ve FNOL

(Metodický pokyn č. MP-L004-02, 5. vydání ze dne 1. 9. 2023)

- 3.2.2 Každý nově nastupující zaměstnanec, nebo zaměstnanec vracející se po delší době nepřítomnosti (mateřská a rodičovská dovolená, dlouhodobé stáže apod.) je seznámen se zajištěním duchovní péče ve FNOL v rámci vstupního školení.
- 3.2.3 Ve FNOL zajišťují duchovní péči NK na základě písemného pověření Arcibiskupstvím olomouckým nebo jinou registrovanou církví a náboženskou společností, která se zavázala dodržovat podmínky *Dohody o duchovní péči ve zdravotnictví uzavřené mezi Ministerstvem zdravotnictví ČR, ČBK a ERC v ČR a Dodatku č. 1 k této Dohodě* a má v této věci s FNOL uzavřenou písemnou smlouvu (Smlouva o spolupráci při realizaci duchovní péče ve Fakultní nemocnici Olomouc).
- 3.2.4 NK poskytuje duchovní péči na základě žádosti pacienta, příp. jeho příbuzných, doporučení zdravotnického pracovníka nebo s odkazem na informační pokyny, kde je specifikována nabídka poskytovaných duchovních služeb. Službu NK mohou dle svého uvážení využívat i zaměstnanci FNOL při řešení osobních, existenciálních, duchovních, etických a morálních otázek a potřeb.
- 3.2.5 Na Klinice psychiatrie poskytuje NK duchovní péči na základě žádosti zdravotnického pracovníka, a to v případě, že pacient o to požádá a lékař návštěvu NK odsouhlasí.
- 3.2.6 Duchovní péče spočívá v individuálním přístupu k pacientům, zahrnuje především lidskou a duchovní blízkost, naslouchání, rozhovory, modlitbu a slavení svátostí, rozhovory s příbuznými pacientů a doprovázení pozůstalých.
- 3.2.7 Pacient je informován, že každou neděli se koná mše svatá (viz Fm-L009-003-POKYN-023 Informace pro pacienty – Duchovní péče ve FNOL, Fm-L009-003-POKYN-048 Informace pro pacienty PSY – Duchovní péče ve FNOL), kterou může se svolením NLZP navštívit sám nebo v doprovodu příbuzných či dobrovolníků, pokud mu to zdravotní stav dovolí.
- 3.2.8 NK v rámci dostupných možností zajišťuje kontakt s duchovními registrovaných církví a náboženských společností v České republice podle přání pacienta.
- 3.2.9 Nemocniční kaplani se setkávají s těmi, o které pečují, buď na odděleních, v ambulancích, stacionářích, v kapli nebo jinde v prostorách FNOL. Setkání je možné uskutečnit také v Poradně Hořec. Poradna Hořec ve FNOL poskytuje primárně poradenství v obtížných situacích v souvislosti s prožíváním nemoci nebo ztráty. Poradenství pro pozůstalé v Poradně Hořec poskytují nemocniční kaplani, kteří získali odbornou profesní kvalifikaci poradce pro pozůstalé. Blíže je činnost Poradny Hořec specifikována ve Fm-L009-027-EM-072 Poradna Hořec.
- 3.2.10 Při příchodu na lůžkové oddělení NK vždy ohlásí svou přítomnost NLZP a sdělí, že jde navštívit pacienta, který o duchovní péči projevil zájem. V případě běžné návštěvy NK na jemu přiděleném oddělení může NLZP k návštěvě doporučit pacienty, jež považuje za vhodné příjemce duchovní péče (dlouhodobě či opakovaně hospitalizované, těžce nemocné, umírající a ty pacienty, u kterých se projevuje smutek, strach, úzkost, zármutek, osamělost, negativní myšlení, nedostatek naděje nebo smyslu života, komplikované zvládání zátěže, neochota ke spolupráci, životní krize, náhlé ztráty, duchovní nouze, nedostatek v náboženských potřebách apod.).
- 3.2.11 NK svou činnost eviduje ve Fm-MP-L004-02-KAPLAN-001 Denním záznamu činností nemocničního kaplana.
- 3.2.12 NK, duchovní, akolyta a dobrovolník v duchovní péči je označen identifikační kartou (jmenovkou), je povinen zachovávat mlčenlivost stejně, jako zdravotničtí pracovníci. Neprovádí záznamy do zdravotnické dokumentace. Spolupracuje se zdravotnickými pracovníky, dodržuje Domácí řád ZdP se kterým se předem seznámí a pokud to režim ZdP vyžaduje, používá ochranný oděv dle pokynu NLZP.
- 3.2.13 NK se po domluvě s vedením kliniky/oddělení, kam pravidelně dochází, může účastnit i lékařských vizit na daném oddělení. Se souhlasem pacienta může být informován



o zdravotním stavu a diagnóze pacienta. O všech skutečnostech a informacích, které mají osobní či důvěrný charakter, je povinen NK zachovávat mlčenlivost.

### 3.3 Specifické pravomoci a odpovědnosti

3.3.1 Tato ON nezavádí specifické pravomoci a odpovědnosti.

### 3.4 Další odborní garanti

3.4.1 Tato ON nezavádí další odborné guaranty.

## 4 SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

### 4.1 Dokumenty vyšší úrovně

Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, v platném znění

Věstník MZČR, částka 4/2017 – Metodický pokyn o duchovní péči ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče poskytovatelů zdravotních služeb (MZDR 8352/2017/ONP)

Věstník MZČR, částka 6/2021 - Koncepce ošetrovatelství

Dohoda o duchovní péči ve zdravotnictví mezi MZČR, ČBK a ERC v ČR z 11. 7. 2019

Dodatek č. 1 k této Dohodě (s platností a právní účinností od dne 1. 11. 2021)

Smlouva o spolupráci při realizaci klinické pastorační péče mezi Arcibiskupstvím olomouckým a Fakultní nemocnicí Olomouc ze dne 22. 5. 2012

Dodatek č. 2 k této Smlouvě (s platností a právní účinností od dne 10. 7. 2023)

### 4.2 Dokumenty FNOL

Řd-001 Organizační řád FNOL

Řd-004 Provozní řády jednotlivých pracovišť

Sm-L004 Pobyť pacienta

Fm-L009-003-POKYN-023 Informace pro pacienty – Duchovní péče ve FNOL

Fm-L009-003-POKYN-048 Informace pro pacienty PSY – Duchovní péče ve FNOL

Fm-L009-027-EM-072 Poradna Hořec

### 4.3 Vystavené dokumenty

Fm-MP-L004-02-KAPLAN-001 Denní záznam činnosti nemocničního kaplana

## 5 ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

### 5.1 Účinnost

5.1.1 Tato ON nabývá účinnosti dnem **1. 9. 2023**.

5.1.2 Dnem účinnosti se nahrazuje 4. vydání ze dne 10. 12. 2019.

5.1.3 OG je povinen 1x za dva roky provést revizi ON. Pokud to stav vyžaduje, musí OG zajistit vypracování nového vydání ON nebo její změny. Záznam o provedené revizi provede správce dokumentace do formuláře Fm-G001-REV-001 „Záznam o revizi ON“. Povinnost vypracování nové ON nebo změny nastává i v případě, že dojde k zásadním změnám, které se dotýkají obsahu ON

5.1.4 Přejícná ustanovení nejsou stanovená.

### 5.2 Přílohy – nejsou